

Ai bảo thiện nguyện là khổ!

Bùi Đức Hợp

*Hạnh phúc vốn có từ hoạt động (thiện nguyện).
Nó là dòng suối chảy, chứ không phải là ao tù nước đọng
(John Mason Good)*

Sau khi hoàn tất công tác kiến thiết làng Việt Nam tại Palawan, Phi luật tân, tôi quay về VN thành lập Nhóm thiện nguyện Sơn Nam. Tôn chỉ của Nhóm là giúp đỡ đồng bào nghèo khó. Nhóm không quyền góp tiền bạc, chỉ dựa trên tài, lực của mình. Thấy Nhóm đi công tác bằng xe ôm, xe đò, ăn cơm bụi, một số thân hữu gọi chúng tôi là Nhóm CNN (Con Nhà Nghèo).

Nhân dịp kỷ niệm 10 năm thành lập Nhóm, tôi xin phép sơ kết một vài thành quả. Vui cũng nhiều mà buồn không phải là ít, đôi khi nước mắt và nụ cười trộn lẫn trên vành môi. Đẽ rồi khóc thương cho số phận nghiệt ngã của cả một dân tộc.

Mồ mắt

Đẽ số người chữa trị tăng gấp đôi, Nhóm hợp tác với các hội thiện nguyện khác như Hội Giúp người mù USA, VNHELP, Chữ Thập Đỏ



Thiện Tâm v. v. trên căn bản vốn 50/50. Tính đến nay, Nhóm đã tài trợ mổ mắt:

- 15 ca tại Tỉnh Nam Định
- 231 ca tại Tỉnh Yên Bái
- 691 ca tại 3 tỉnh miền Đông Nam phần

Đọc thư đề ngày 1/5/11 của chị DC, tôi không cầm được nước mắt, trên đời sao lại có người giàu lòng nhân hậu như chị: "Con đã nhận được thông tin cũng như hình người mổ mắt. Con xúc động và vui mừng lắm. Thưa bác! mình có thể làm thêm nữa không bác? Nếu làm được, con vẫn muốn làm thêm nhiều nữa. Con vẫn đợi trông những công trình của bác đề xướng. Xin bác luôn nhớ đến con nhé! Mỗi tuần con dành một số tiền làm từ thiện. Tới nay con để cũng khá nhiều nhưng chưa có việc gì làm thêm nên nôn nóng lắm. Mong bác giúp con." Đẽ là lý do Nhóm quyết định mổ mắt khẩn cấp thêm cho 241 bệnh nhân tại 3 Tỉnh Bình Phước, Đồng Nai và Bà Rịa; nếu đẽ lâu, họ sẽ bị mù suốt đời.

Thông thường, Nhóm hoặc Hội lập danh sách những bệnh nhân nghèo (có sổ nghèo) và chở họ lên bệnh viện tỉnh giải phẫu mắt. Chúng tôi không gặp một khó khăn nào, ngoại trừ Tỉnh Yên Bái. Chính quyền ở đây ra lệnh ngưng công tác vì không có giấy phép. Họ đòi quyền lập danh sách, và dành ưu tiên cho những bệnh nhân nghèo yêu XHCN. Trời ơi! sao lại có sự phân biệt đối xử giữa người nghèo yêu hay không yêu XHCN.

Nhóm bạn phàn nàn: "Mồ ở miền Bắc, tiền trả đẽ cao mà lại nhức đầu nhiều vì bác sĩ, bệnh viện, nhà nước đáng lẽ là những người cộng tác, nhưng hở ra là họ làm tiền bệnh nhân, hết trò này đến trò khác, chẳng nơi nào giống nơi nào, chỉ khổ cho người nghèo".

Một thành viên trong VN Project than phiền: "Nhiều khi tôi cảm thấy bực mình vì chỉ khám 2/3 dân nghèo, còn 1/3 là người của họ".

Không vì vậy mà nản lòng, chúng tôi vẫn kiên trì xông pha giữa 2 lần đạn!

Cứu trợ

Song song với chương trình "khởi nguồn ánh sáng", Nhóm tham gia cứu trợ tại nhiều nơi.

- Lập quỹ Tình Thương giúp nông dân nghèo vay vốn
- Quỹ mua hòm trợ giúp các hộ nghèo không tiền mua áo quan chôn cất thân nhân
- Quỹ Bác Ái giúp đồng bào lâm cảnh khôn cùng
- Tham gia cứu trợ lũ lụt miền Trung¹

Nhóm bạn than phiền rằng trong đợt cứu trợ tháng 1/11 tại vùng thượng du Bắc Việt, Nhóm chỉ có thể phát tận tay gạo và mền cho một số đồng bào nghèo, số còn lại bị chính quyền địa phương tìm mọi cách ngăn cản. Lệnh ban ra: "Đò thuyền nào chở 3 bản dân tộc sang sông Hồng nhận quà sẽ mất giấy phép hành nghề lái đò. Tại hai bản gần kề, người nào nhận quà sẽ được mời về trụ sở làm việc". Họ còn tung tin: "Gạo đã bị cha làm phép, ăn vào sẽ lên cơn điên". Trong suốt thời gian phát phẩm vật cứu trợ, công an rình rập, kiểm tra sổ thông hành, hết hạnh hợ người phát rồi dọa nạt người nhận.

Công tác cứu trợ lũ lụt miền Trung cũng gặp nhiều khó khăn. Chính quyền chắt vắn: "Tôi không biết các ông là ai, nên tôi không hợp tác với các ông, chúng tôi không cho phép các ông tự phát đò". Họ đòi phải có giấy phép hoặc lệnh lạc từ trên xuống².

Một thiện nguyện viên khác cho hay: "Dù mình có làm cách nào chẳng nữa, thì họ vẫn có cách ăn bớt, trừ khi là mình cho họ một khoản".

Tiếp đến, báo chí trong nước cũng phản ảnh một số quan xã dùng tiền cứu trợ để gửi vào tài khoản riêng của cá nhân, hoặc khấu trừ số tiền cứu trợ cho mỗi gia đình để xây công làng sau này.

¹ Trận bão lụt tại 3 tỉnh miền Trung tháng 10/2010 khiến 100 người chết, hàng nghìn ngôi nhà bị ngập, hầu hết tài sản lúa gạo, trâu bò hoa màu đều bị nước cuốn trôi

² Để được phát đò cứu trợ thẳng tới tay người nhận, Nhóm hay Hội cần thông báo cho chính quyền sở tại. Không có họ, ai là người cung cấp danh sách những hộ nghèo, ai thông báo, ai cho phép địa điểm tập trung, ai giữ gìn an ninh trật tự?

Cứu đói

Mỗi lần về nước, tôi thường ghé thăm bãi rác thành phố. Tại Nam Định, tôi bắt gặp một cụ già mù lòa đang nhai ngấu nghiền sơm mít lấy từ bao rác. Người đói ở khắp mọi nơi trên địa cầu. Hàng nghìn dân ở Jamaica, Honduras, El Salvador sống nhờ vào thức ăn phế thải trên bãi rác. Tại bãi rác ở Nicaragua, một bé trai ăn ngon lành nửa trái táo bằm đầy ròi bọ. Trong khi đó tại HK, người ta đổ vào thùng rác hàng tấn bánh mì chưa quá hạn. Hình ảnh cụ già VN và em bé Nicaragua cứ ám ảnh tôi hoài. Từ đó,



tôi từ khước tiệc tùng do bạn bè, họ hàng khoản đãi³, và thành lập quỹ Bác Ái cứu đói khẩn cấp bằng đồng tiền tiết kiệm hàng tháng của mình, bằng số tiền 401K hàng năm, trong đó có cả những đồng xu lượm trên lối đi. Chị DC, một thành viên của Nhóm liên tục đóng góp, quỹ hết rồi được đong đầy.

Việc làm của Nhóm như muối bỏ bể⁴ nhưng nói lên tấm lòng yêu thương đồng bào trong cơn hạn nạn, như ông bà ta đã dạy:

*Dù xây chín bậc phù đồ
Không bằng làm phúc cứu cho một người*

Nhà thờ

Chủ trương của Nhóm là chỉ xây nhà thờ ở những vùng sâu vùng xa mà kinh phí không quá 10.000 USD. Chúng tôi hoạch định thiết

³ Mong bạn bè, họ hàng thông cảm và thứ lỗi

⁴ Ông Trần Đình Trường, chủ nhân tàu Trường Xuân đã tặng 2 triệu USD để cứu đói Ethiopia, trong khi đó... (tôi không dám nghĩ thêm để khỏi tủi lòng).

kế, giám sát thi công và mở lớp học xây dựng cơ bản huấn luyện thầy thợ tại chỗ. Nhóm đóng góp 50% vốn, còn 50% do dân đóng góp dưới hình thức nhân công và vật liệu địa phương⁵. Giữa chốn rừng thiêng nước độc, trong xóm nhà gianh toi tã, đồng bào rất cần nơi nương tựa vững chắc. Nhà thờ mới xây không những là chỗ dựa tinh thần mà còn là **nhà trú ẩn** cho đồng bào lương cũng như giáo, khi trời giông gió bão lụt. Tính tới nay, Nhóm đã xây dựng 15 nhà thờ tại Giáo phận Hưng Hóa. Nhà thờ đầu tiên là Hoàng Thắng vào năm 2005, nhà thờ thứ 13, 14 xây tại Tân Hợp và Quế Thượng, nhà thờ thứ 15 đang xây tại Đồng Lú⁶. Một bạn thắc mắc:

- Tại sao không xây chùa?

Tôi thưa rằng nếu tổ chức bên Phật Giáo cũng chặt chẽ như bên Công Giáo, nghĩa là ngày đầu tháng và ngày rằm đều có Phật Tử lên chùa lễ bái tụng kinh, Nhóm sẽ xây không những một (1) mà tám (8) chùa trong vùng đèo heo gió hút này, như đã làm tại chùa Vạn Pháp bên Phi.

Chúng tôi gặp nhiều khó khăn trong buổi ban đầu. Công an theo dõi kiểm tra, chặn đường. Họ nghi kinh phí do Rôma tài trợ. Tôi thành khẩn khai báo: "Đây là số tiền của tôi, số tiền dành dụm trong suốt 25 năm lao động nơi xứ người". Quả là chuyện khó tin đối với họ!

Cố vấn

Nhận làm cố vấn kỹ thuật cho hội thiện nguyện VNSSA, VNHELP, Nhóm duyệt xét các công trình xây dựng mà kinh phí trên 100.000 USD như trạm y tế, nhà thờ (Văn Môn, Tân Khai, Hòa An), cầu đường v. v. Nhờ vậy, các hội, đoàn có thể tiết kiệm một số tiền đáng kể. Tỉ như công tác nâng cấp đường La Mã, Huyện Giồng Trôm, Tỉnh Bến Tre đang thực hiện, bên A có thể giảm chi 1 tỷ ĐVN.

⁵ Vì tự làm lấy, giá thành công trình chỉ bằng 1/2 giá thầu

⁶ Nhà thờ thứ 13 và 14 do anh chị Lữ tài trợ, nhà thờ 15 do chị DC góp vốn.

Gương thiện nguyện

Lòng nhân ái đã thôi thúc cá nhân cũng như đoàn thể lên đường làm thiện nguyện. Bà Chen Shin Chu làm nghề bán rau tặng 320.000 USD vào quỹ từ thiện. Xuất thân từ nghề phụ xe, ông Du Bạch Niên tặng 1.3 tỷ cho Quỹ. Nhà tỷ phú Bill Gates và ông W. Buffet cam kết hiến dâng toàn bộ tài sản cho Hội Từ Thiện, và còn nhiều nữa. Trong khi đó, các thiện nguyện viên người Việt không những hiến dâng tiền bạc kiếm được bằng mồ hôi nước mắt mà còn trực tiếp tham gia công tác. Điển hình như:

- Chị ND trong nhóm "Nam & Dzung mission": Chị vừa bỏ tiền túi, vừa gây quỹ cho những hoạt động từ thiện của Nhóm; từ cứu lụt, cứu đói, cho đến bắc cầu, xây nhà tình thương. Trong 3 năm qua, chị đã liên tục tổ chức mổ mắt 1724 ca gồm 3 đợt ở Sài Gòn, 2 ở Bến Tre, số còn lại là ở miền Bắc. Chị rong ruổi hành trình từ Bắc xuống Nam, từ miền xuôi lên mạn ngược, không quản ngại mưa gió, miễn sao phẩm vật, tiền bạc cứu trợ đến tận tay người nhận. Chị khiêm tốn nói: "Hoạt động của



Nhóm là chui, xong chỗ này, chúng tôi rời đi chỗ khác". Nơi nào có buồn khổ là nơi đó có bàn tay an ủi của chị.

- Anh NDH trong hội Chử Thập Đò Thiện Tâm: Ngoài công việc "dự toán kiến thiết" làm vào buổi tối, anh dồn hết thời gian ban ngày vào công tác từ thiện. Ngày nào cũng vậy, từ 1 giờ khuya, nhà anh nhộn nhịp người ra vào, họ chuẩn bị nấu cháo gà công nghiệp đủ cho **1000** bệnh nhân nghèo. Sau đó, anh túi bụi với các hoạt động từ thiện khác như tổ chức mổ mắt tại bệnh viện, xây nhà tình thương cho người

nghèo. Anh tâm sự công việc mà anh thích nhất là lái xe cứu thương chở bệnh nhân hấp hối hoặc chết từ quê về tỉnh. Anh chở miễn phí, đôi khi còn bỏ tiền túi ra mua quan tài. Anh làm việc quên mình, lấy cái vui của thiên hạ làm hạnh phúc cho mình.

Nhóm chúng tôi rất may mắn được cộng tác với quý anh chị. Quý anh chị là nguồn động lực khích lệ chúng tôi phải dấn thân hơn nữa. Thiện nguyện viên rất cần sự khích lệ từ mọi phía. Chúng tôi đã tìm thấy hạnh phúc trên đường đi, chứ không đợi tới cuối đường.

Chống đói

Mỗi lần chúng tôi về VN cứu trợ, anh bạn đồng hương phản đối liền: "Việc cứu trợ là nhiệm vụ của nhà nước, mang tiền về chỉ làm lợi cho chế độ đàn áp dân". Còn ông Khuyết Danh viết trên nguyệt san Hiệp Nhất số ra tháng 6 năm 2011: "...Trong lúc mải mê làm công việc bỏ tạt cứu nhân độ thế tại VN, vô hình trung chúng ta đã hà hơi tiếp sức cho chính quyền cộng sản được rảnh tay chuyên chú vào việc đánh phá các cộng đồng người Việt hải ngoại qua các nghị quyết #36, và đàn áp bỏ tù những nhà tranh đấu cho phong trào đấu tranh dân chủ trong nước...".

Cứ mỗi lần nghe "khuyến cáo", tôi "hóa giải" bằng cách đem chuyện nhà sư Thích Chơn Viên, Ngài lạc quyền tiền bạc của cộng đồng người Việt tại Úc Châu, rồi bay sang Miến Điện, phát tận tay cho nạn nhân lũ lụt; cộng



đồng người Việt tại Cali rầm rộ tổ chức lạc quyền ngoài trời để lấy tiền giúp dân Nhật bị động đất sóng thần. Hành động như vậy, chúng ta đâu có củng cố chế độ độc tài quân phiệt của tướng Than Shwee đàn áp dân Miến hay ủng hộ chính quyền của Thủ Tướng Naoto Khan. Theo tôi, công việc thiện nguyện không những là nghĩa vụ của chúng ta đối với đồng bào nghèo khó trong nước mà còn góp phần vào việc xây dựng tự do dân chủ cho quê hương. Một khi người dân có cơm ăn áo mặc, bệnh tật có thuốc men, người mù được sáng mắt, trẻ em được cấp sách tới trường, họ sẽ tự động đứng lên đòi quyền làm người. Tôi đã thấy nhiều người mù được sáng mắt (trong chương trình khơi nguồn ánh sáng), người đói có cơm ăn (trong chương trình cứu đói) đang vùng dậy đòi công bằng.

Nói một thôi một hồi, tôi thấm mệt!

Anh bạn xua tay: "Hiểu rồi! khổ lắm, giải thích mãi!"

21/6/2011 là ngày kỷ niệm 10 năm thành lập Nhóm. Hè về trên thung lũng Silicon. Hiên Lãm Thúy yêu dấu của tôi đẹp như bức tranh tiên cảnh. Sương mù vật vờ trên đỉnh núi Hamilton, cảnh tràm liễu⁷ trước Hiên rung rinh nhẹ. Vị thơm nồng của khói cà phê quyền với hương rừng của hoa tràm đỏ dịu tôi vào hành trình "**10 năm thiện nguyện**".

Tuy vất vả gian nan vượt qua 2 lần đạn, chúng tôi cảm thấy vui vì đã tới bờ hạnh phúc, nơi đây hy vọng bắt đầu le lói trên những khuôn mặt đọa đầy của cả một dân tộc.

⁷ Tràm liễu (Red flower cajuput tree) còn gọi là tràm bông đỏ. Cây cao khoảng 7m, thân giống thân tràm, cành rủ như liễu, hoa đỏ tươi tập trung ở đầu cành